

Nota informativă
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind
drepturile și obligațiile pasagerilor de transport feroviar

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Conform Capitolului 15 (Transporturi) din Titlul IV al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind transpunerea în mod progresiv a <i>acquis</i>-ului relevant al Uniunii Europene în legislația națională, Anexa X a Acordului menționat. În context, a fost adoptat Codul transportului feroviar nr. 19/2022, care asigură transpunerea parțială a <i>acquis</i>-ului comunitar și creează baza legislativă în vederea implementării actelor normative privind drepturile și obligațiile călătorilor, care urmează a fi armonizate la nivel național. Astfel, în temeiul art. 69 și 76 din Codul evocat, urmează a fi aprobate Regulile privind drepturile și obligațiile pasagerilor în transportul feroviar. În scopul armonizării cadrului normativ al Republicii Moldova cu <i>acquis</i>-ul comunitar în domeniul menționat, se transpune Regulamentul (UE) 2021/782 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind drepturile și obligațiile călătorilor din transportul feroviar (reformare).
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Elaborarea proiectului actului normativ național rezultă din angajamentele de transpunere asumate de Republica Moldova în temeiul acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană care au stat la baza elaborării proiectului național (prevederile Anexei X, la Capitolul 15 (Transport Feroviar) din Titlul IV al Acordului de Asociere RM-UE, Proiectul de hotărâre transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 782/2021 al Parlamentului European serviciilor publice de transport feroviar de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului și Regulamentul (UE) 2016/2338, În acest sens a fost elaborat Tabelul de concordanță coonform prevederilor Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Potrivit proiectului Regulamentului, Guvernul urmează să aprobe reglementări privind: - asigurarea protecției drepturilor pasagerilor din transportul feroviar; - calitatea și eficiența serviciilor de transport feroviar de pasageri pentru a contribui la creșterea ponderii transportului feroviar în raport cu alte moduri de transport; - nediscriminarea între pasageri, răspunderea întreprinderilor feroviare și obligațiile lor în materie de asigurare a pasagerilor și a bagajelor acestora; - contractul de transport feroviar; - legitimațiile de transport valabile; - bagajele și obiectele incomode. Subsecvent, proiectul stabilește răspunzătorul pentru pierderea sau prejudiciul rezultat din decesul, vătămarea corporală sau orice alt prejudiciu adus integrității fizice sau psihice a pasagerului, cauzat printr-un accident survenit în timpul exploatării feroviare și în timp ce pasagerul fie se află în vehiculele feroviare, fie urcă sau coboară din acestea. Concomitent, proiectul Regulamentului privind drepturile și obligațiile pasagerilor de transport feroviar, are ca obiect reglementarea modului de întocmire, comunicare și notificare a reclamațiilor cu referire la decese sau vătămare corporală a pasagerilor. Evocăm că, prevederile proiectului stabilesc conținutul informațiilor minime care

întreprinderile feroviare și vânzătorii de legitimații de transport urmează să le comunice pasagerilor la etapa de rezervare a călătoriei și în timpul călătoriei.

Conform prevederilor proiectului, se reglementează condițiile de acces și de disponibilitate la bord a echipamentelor pentru persoanele cu dizabilități și persoanele cu mobilitate redusă. Proiectul prevede că un pasager poate să fie însoțit la bordul trenului de persoană însoțitoare fiind asigurat dreptul la călătorie gratuită a acestuia și să așeze, dacă este posibil, lângă persoana cu dizabilități sau persoana cu mobilitate redusă. În cazul în care întreprinderile feroviare și gestionarii de gară cauzează pierderea sau deteriorarea unor echipamente de mobilitate, inclusiv fotoliile rulante, și a altor dispozitive de asistare, folosite de persoanele cu dizabilități sau de persoanele cu mobilitate redusă, aceștia răspund pentru pierderea, deteriorarea sau vătămarea respectivă și urmează să achite o despăgubire pentru înlocuirea sau repararea echipamentelor de mobilitate sau dispozitivelor din categoria respectivă.

Menționăm că, proiectul are ca obiect de reglementare standarde minime de calitate a serviciilor:

- punctualitatea circulației;
- condiții de menaj.

În cazul de întârzieri, întreprinderile feroviare, care exploatează serviciul întârziat sau anulat, vor oferi gratuit pasagerilor mese și băuturi răcoritoare în mod proporțional rezonabil.

Dacă serviciul feroviar s-a întrerupt și nu mai poate fi continuat deloc sau nu poate fi continuat într-un timp rezonabil, întreprinderile feroviare trebuie să ofere pasagerilor servicii de transport alternative și întreprind măsurile necesare.

Suplimentar, proiectul stabilește norme privind transportul bicicletelor în trenurile de pasageri.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului implică cheltuieli din partea administratorului de infrastructură și întreprinderilor feroviare prestatoare de servicii transport pasageri.

Gările și garniturile de tren trebuie să fie amenajate și echipate corespunzător cerințelor proiectului Regulamentului. Transportatorii de pasageri urmează să digitalizeze modul de comercializare, notificare și comunicare cu pasagerii. Cheltuielile evocate se estimează la circa 15-20 milioane lei.

Subsecvent, vor crește cheltuielile întreprinderilor feroviare cu referire la asigurarea de răspundere civilă.

Concomitent, conform prevederilor Codului transportului feroviar nr. 19/2022, serviciile de transport feroviar de pasageri pot fi prestate de întreprinderi feroviare private, care nu aparțin statului. Respectiv, pe piață pot activa întreprinderi feroviare din alte state, care administrează material rulant conform cerințelor de siguranță și sunt înregistrate ca întreprinderi feroviare în Republica Moldova.

Nu este predictibil că, după intrarea în vigoare a Codului nr. 19/2022, piața serviciilor de transport feroviar pasageri se va penetra în următorii ani cu operatori de transport privați, cu excepția celor, care vor beneficia de contracte de servicii publice în transport feroviar de pasageri, conform art.78 alin.(2) din Codul nr. 19/2022.

În lipsa concurenței sau în situația când pe piață va fi asigurat mediu competitiv dintre întreprinderile feroviare private și S.A. “CFM Pasageri și Marfă” din proprietatea statului, creată în urma reorganizării și separării Î.S. “Calea Ferată din Moldova” (pct. 8.5 din Planul de acțiuni privind implementarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului 1042/2017), ultima trebuie să întreprindă eforturi privind modernizarea trenurilor de tip D1 din proprietate, ceea ce implică cheltuieli de minim 1,5 milioane Euro/tren. În cazul imposibilității modernizării trenurilor respective, societatea pe acțiuni menționată va trebui să împrumute sume minimale de 25 milioane Euro pentru procurarea materialului rulant modern în folosință sau sume și mai mari, în cazul procurării garniturilor noi.

Luând în considerare impactul financiar prevăzut, avînd în vedere că Parlamentul

European și Consiliul European au stabilit că un șir de prevederi ale Regulamentului (UE) nr. 782/2021 vor intra în vigoare în Uniunea Europeană la câțiva ani de la data intrării în vigoare, precum și reieșind din faptul că serviciile de transport feroviar pasageri sunt neprofitabile, prevederile proiectului Regulamentului privind drepturile și obligațiile pasagerilor de transport feroviar urmează să intre în vigoare treptat, oferind posibilitate mediului de afaceri să analizeze oportunitatea efectuării investițiilor în material rulant și infrastructură feroviară în scopul respectării prevederilor proiectului Regulamentului evocat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Urmare a intrării în vigoare a proiectului Regulamentului privind drepturile și obligațiile pasagerilor de transport feroviar, urmează a fi abrogat actul normativ în vigoare privind domeniile de reglementare a proiectului.

Astfel, conform pct. 2 din proiectul hotărârii Guvernului se abrogă Regulamentul privind prestările de servicii în traficul feroviar de călători, bagaj, mărfuri și mesagerii în interes propriu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 238/2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 2005, nr.39-41, art. 290) cu modificările ulterioare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a ministerului (compartimentul „Transparență”, directoriul Transparență decizională/anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului”), și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md.

La fel, proiectul de hotărâre va fi plasat spre consultare publică pe paginile web nominalizate.

Proiectul va fi avizat de următoarele autorități/instituții:

- Centrul de Armonizare a Legislației;
- Ministerului Finanțelor;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Centrul Național Anticorupție;
- Agenția Proprietății Publice;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova”.

8. Constatările expertizei anticorupție

Va fi completat urmare a recepționării Raportului expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Va fi completat urmare a recepționării declarației de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Va fi completat urmare a recepționării expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

Analiza de impact la proiect a fost examinată de Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător la data de 11.04.2023. Proiectul a fost examinat de Grupul de lucru evocat la data de 25.04.2023.

Analiza de impact a fost susținută cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și propunerilor înaintate.

Proiectul hotărârii Guvernului a fost susținut negativ de Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Ministru

Lilia DABIJA